

l'estètica, foren les matèries de la seva predilecció. A la primera pertany la seva tesi doctoral, ja mencionada; i a la història, els seus *Estudios sobre Platón y Aristóteles*. Publicà, així mateix, una edició de l'opuscle *De ente et essentia* de sant Tomàs d'Aquí, amb versió castellana, introducció i notes. Afeccionat a la pintura, fins al punt d'haver exposat públicament els seus quadres més d'una vegada, s'interessà en el coneixement dels fenòmens estètics i especulà sobre *La creación artística*.

El mestratge de Serra i Hünter fou decisiu en l'orientació filosòfica de Joan Planella, el qual professà un neo-idealisme espiritualista de sentit francament cristià, reforçat darrerament en la meditació dels grans clàssics de la filosofia i en la lectura directa dels pensadors francesos contemporanis de tendència idealista.

Descansi en pau l'enyorat amic.

JOAQUIM CARRERAS I ARTAU

LLUÍS CAMÓS I CABRUJA

* 1892 - † 1952

Lluís Camós i Cabruja nasqué a Palamós el 17 d'abril de 1892. Cursà el batxillerat a Girona, la llicenciatura en Lletres a Barcelona i el doctorat a Madrid. Al mateix temps seguí estudis musicals amb els mestres Granados i Pedrell, i encara li quedà lleure per a dedicar-se al dibuix i a la pintura.

L'any 1918 ingressà a l'Arxiu Municipal de Barcelona i el 1922 fou nomenat conservador de l'Arxiu Històric de la Ciutat, creat feia poc, on treballà incansablement fins a la seva jubilació, mesos abans del seu traspàs.

L'activitat historiogràfica d'En Camós es repartí principalment entre les tres localitats que pogué conèixer millor: Palamós, Girona i Barcelona.

Les nombroses publicacions relatives a Palamós, filles de pacients estudis que només pogueren ésser redactats prèvia l'ordenació de copiosos documents dispersos, començaren amb articles periodístics — a «La Veu de Catalunya», «Marinada», «Radio Barcelona», «Terra Nostra», fins i tot als programes de Festa Major —, avui de consulta indispensable per a la història d'aquella vila. El 1948 apareixia als «Anales del Instituto de Estudios Gerundenses» un treball sobre *Los Pallarés en la historia de Palamós*. El nostre INSTITUT li havia concedit, l'any 1935, un premi pel seu *Catàleg dels documents en pergamí de l'Arxiu Municipal i del de la Comunitat de Preveres de la vila de Palamós*, que roman encara inèdit.

La ciutat de Girona deu també a l'amic mort alguns estudis de gran interès, com *La Força Vella de Girona en 1462-63, segons un manuscrit de l'època*, publicat al «Butlletí de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona» el 1936.

Però el tema més constant en les investigacions d'En Camós fou la història particular de Barcelona, a la qual serví des de diverses revistes i publicacions periòdiques i des de la Radio Barcelona, al portaveu de la qual aparegueren també bon nombre de treballs seus. En crear l'Institut Municipal d'Història de Barcelona, l'any 1944, el butlletí setmanal radiat per a la divulgació de la història de la ciutat, l'erudit arxiver en fou un dels més assidus i valuosos col·laboradors; en els vuit volums de «Barcelona Divulgación His-

tórica», on eren recollits els textos radiats, n'hi ha en abundància d'En Camós, sempre de tema inèdit i redactats damunt una ferma base documental. Dins la biblioteca «Barcelona y su Historia» publicà un *Retablo de la Barcelona pretérita* (1948). Aquesta tasca divulgadora de la història fou potser la seva activitat preferida, en la qual posà tot el seu entusiasme, la seva laboriositat exemplar i la seva constància, que mantingué fins on la seva feble salut li permeté.

I no podem oblidar, encara, tot el treball que En Camós enterrà a l'Arxiu Històric de la Ciutat, com la formació de la nòmina dels càrrecs i oficis de la ciutat des de l'any 1390 fins a finals del segle xv, l'ordenació i catalogació de les sèries de processos i d'ordinacions originals, la formació d'un índex onomàstic i topogràfic dels Llibres d'Antiguitats de la Catedral de Barcelona, la seriació de notícies referents als consolats d'Ultramar durant els segles XIII-XVII, la preparació de publicació de la Rúbrica d'Ordinacions de l'Arxiu, l'ordenació dels llibres de la Taula de Canvi i dels d'alguns gremis i confraries dipositats a l'Arxiu, i moltes d'altres empreses.

Per encàrrec del Servei de Catalogació i Conservació de Monuments de l'INSRITUT, En Camós portà a cap, també, a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, una investigació sobre castells i viles fortificades medievals, i, més tard, una altra sobre la construcció de la Casa de l'Art Major de la Seda.

Lluís Camós i Cabruja fou un bon arxiver, un bon historiador i, per damunt de tot, un home essencialment, profundament bo. El seu treball era sempre fet amb cura, minucios, ordenat. L'Arxiu Històric de la Ciutat li deu molt.

L'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona l'havia elegit membre numerari, però no arribà a prendre possessió, tot i tenir escrit de temps el discurs d'ingrés (el qual ha estat publicat en el Butlletí de l'Acadèmia, vol. XXV, fasc. 1). En Camós moria a Barcelona el 22 de novembre de 1952.

A. DURAN I SANPERE

ADALBERT HÄMEL

* 1885 - † 1952

Amb la mort d'Adalbert Hämel l'hispanisme alemany ha sofert una gran pèrdua.

Aquest eminent estudiós havia nascut el 28 d'octubre de 1885 a Straubing (Baviera). Després de cursar Teologia durant uns pocs semestres a la Philosophisch-Theologische Hochschule d'Eichstätt, Hämel passà, fortament atret vers altres disciplines que el desviaren d'aquella primera vocació, a la Universitat d'Erlangen, en la qual inicià el seu aprenentatge de Filologia Moderna, i continuà aquests estudis a Würzburg, on féu l'examen d'Estat i, més tard, es doctorà, amb una tesi, redactada sota la direcció de Karl Vossler, sobre el Cid en el drama espanyol dels segles XVI i XVII.

Finida la seva formació universitària, Hämel ingressà com a professor en l'ensenyament secundari i explicà als gimnasis de Bayreuth, Forchheim, Kitzingen i Würzburg, successivament. A desgrat del temps escàs que les seves obligacions docents li deixaven lliure, prosseguí, amb una gran força de volun-